

Ανθρωπιστικό Έγγραφο

Οι ανθρωπιστές είναι γυναίκες και άντρες αυτού του αιώνα, αυτής της εποχής. Αναγνωρίζουν στον ιστορικό ανθρωπισμό τις ρίζες τους και εμπνέονται από τις συνεισφορές ποικίλων πολιτισμών, όχι μόνο εκείνων που αυτήν τη στιγμή κατέχουν μια κεντρική θέση. Είναι, επίσης, άντρες και γυναίκες που αναγνωρίζουν ότι αυτός ο αιώνας κι αυτή η χιλιετηρίδα πλησιάζουν στο τέλος τους κι έχουν στόχο έναν καινούριο κόσμο. Οι ανθρωπιστές αισθάνονται ότι η ιστορία τους είναι πολύ μακριά και το μέλλον τους ακόμα μακρύτερο. Με αισιοδοξία και πίστη στην Ελευθερία και στην Κοινωνική Πρόοδο, εστιάζουν στο μέλλον, ενώ αγωνίζονται να ξεπεράσουν την γενική κρίση του σήμερα.

Οι ανθρωπιστές είναι διεθμιστές, επιδιώκουν ένα παγκόσμιο ανθρώπινο έθνος. Κατανοούν τον κόσμο στον οποίο ζουν ως μια ενιαίο σύνολο και ταυτόχρονα δρουν στο άμεσο περιβάλλον τους. Δεν επιθυμούν έναν κόσμο ομοιόμορφο, μα έναν κόσμο ποικιλόμορφο: ποικιλόμορφο στα έθνη, τις γλώσσες και στα έθιμα. Ποικιλόμορφο στην τοπική και περιφερειακή αυτονομία. Ποικιλόμορφο στις ιδέες και τα ιδανικά. Ποικιλόμορφο στα πιστεύω, θρησκευτικά ή άλλα. Ποικιλόμορφο στην εργασία και στη δημιουργικότητα.

Οι ανθρωπιστές δε θέλουν αφέντες, δε θέλουν διευθύνοντες, ούτε αρχηγούς και δεν αισθάνονται εκπρόσωποι ή αρχηγοί κανενός. Οι ανθρωπιστές δε θέλουν ένα συγκεντρωτικό κράτος, ούτε ένα παρακράτος που να το αντικαθιστά. Οι ανθρωπιστές δε θέλουν αστυνομικές δυνάμεις, ούτε οπλισμένες ομάδες που να τις αντικαθιστούν.

Όμως, ανάμεσα στις ανθρωπιστικές επιθυμίες και στις πραγματικότητες του σημερινού κόσμου, έχει υψωθεί ένας τοίχος. Έχει λοιπόν φτάσει η στιγμή να το γκρεμίσουμε. Γι' αυτό, είναι απαραίτητη η ένωση όλων των ανθρωπιστών του κόσμου.

1. Το παγκόσμιο κεφάλαιο

Ιδού η μεγάλη παγκόσμια αλήθεια: το χρήμα είναι το παν. Το χρήμα είναι κυβέρνηση, είναι νόμος, είναι εξουσία. Είναι, βασικά, επιβίωση. Όμως είναι επίσης Τέχνη, είναι Φιλοσοφία, είναι Θρησκεία. Τίποτα δε γίνεται χωρίς χρήμα, τίποτα δεν είναι δυνατό χωρίς χρήμα. Δεν υπάρχουν προσωπικές σχέσεις χωρίς χρήμα. Δεν υπάρχει οικειότητα χωρίς χρήμα. Ακόμη και η ήρεμη μοναξιά εξαρτάται από το χρήμα.

Όμως, η σχέση μ' αυτήν την «παγκόσμια αλήθεια» είναι αντιφατική. Οι πλειοψηφίες δε θέλουν αυτήν την κατάσταση πραγμάτων. Βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά στην τυραννία του χρήματος. Μια τυραννία που δεν είναι αφηρημένη, γιατί έχει όνομα, εκπροσώπους, εκτελεστές και καθορισμένες μεθόδους.

Σήμερα, δεν πρόκειται για φεουδαρχικές οικονομίες, ούτε για εθνικές βιομηχανίες, ούτε καν για τα συμφέροντα ηπειρωτικών ομάδων. Σήμερα, εκείνοι οι ιστορικοί επιζώντες για να εξασφαλίσουν το μερίδιό τους πρέπει να υποταχθούν στις προσταγές του διεθνούς οικονομικού κεφαλαίου. Ενός κερδοσκοπικού κεφαλαίου που συγκεντρώνεται σε παγκόσμια κλίμακα. Σ' αυτήν την κατάσταση, ακόμα και το Εθνικό Κράτος έχει ανάγκη από

την πίστωση και το δάνειο για να επιβιώσει. Όλοι ζητιανεύουν επενδύσεις και για να τις αποκτήσουν δίνουν εγγυήσεις στην τράπεζα ότι θα επιφορτιστεί αυτή με τις τελικές αποφάσεις. Φτάνει ο καιρός που οι ίδιες οι εταιρίες, όπως και τα χωριά και οι πόλεις, θα είναι αναμφισβήτητη ιδιοκτησία της τράπεζας. Φτάνει ο καιρός του παρακράτους, ένας καιρός στον οποίο η παλιά τάξη θα πρέπει να μηδενιστεί.

Με τον ίδιο τρόπο, εξαφανίζονται οι παλιές μορφές αλληλεγγύης. Πρόκειται για την αποσύνθεση του κοινωνικού ιστού και την εμφάνιση εκατομμυρίων ανθρώπινων όντων απομονωμένων και αδιάφορων για το σύνολο, παρά τη γενική φτώχεια. Το μεγάλο κεφάλαιο κυβερνά όχι μόνο την αντικειμενικότητα χάρη στον έλεγχο των μέσων παραγωγής, αλλά και την υποκειμενικότητα χάρη στον έλεγχο των μέσων επικοινωνίας και πληροφόρησης. Σ' αυτές τις συνθήκες, μπορεί να διαθέτει όπως επιθυμεί τους υλικούς και κοινωνικούς πόρους καταστρέφοντας τη φύση και παραμερίζοντας προσοδευτικά τον άνθρωπο. Και γι' αυτό το σκοπό έχει επαρκή τεχνολογία. Και έτσι όπως «άδειασε» τις επιχειρήσεις και τα κράτη, στέρησε την Επιστήμη από το νόημά της, μετατρέποντάς τη σε τεχνολογία για τη φτώχεια, την καταστροφή και την ανεργία.

Οι ανθρωπιστές δεν έχουν ανάγκη από πάρα πολλά επιχειρήματα για να αποδείξουν ότι σήμερα υπάρχουν οι τεχνολογικές δυνατότητες για να επιλυθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα τα προβλήματα τεράστιων περιοχών όσον αφορά στην πλήρη απασχόληση, τροφή, υγιεινή, κατοικία και εκπαίδευση. Αν αυτή η δυνατότητα δεν πραγματοποιείται είναι απλά επειδή η τερατώδης κερδοσκοπία του μεγάλου κεφαλαίου το εμποδίζει.

Το μεγάλο κεφάλαιο έχει πια εξαντλήσει τη φάση της οικονομίας της αγοράς και αρχίζει να πειθαρχεί την κοινωνία για να αντιμετωπίσει το χάος που αυτό το ίδιο δημιούργησε. Απέναντι σ' αυτόν τον παραλογισμό, δεν υψώνονται διαλεκτικά οι φωνές της λογικής αλλά οι πιο σκοτεινοί ρατσισμοί, φονταμενταλισμοί και φανατισμοί. Κι αν πρόκειται αυτός ο νέο-παραλογισμός να καθοδηγήσει περιοχές και λαούς, το περιθώριο δράσης για τις προσοδευτικές δυνάμεις περιορίζεται μέρα με την ημέρα. Απ' την άλλη μεριά, εκατομμύρια εργαζόμενοι έχουν πια συνειδητοποιήσει, τόσο τις αναλήθειες του κρατικού συγκεντρωτισμού, όσο και την πλάνη της καπιταλιστικής Δημοκρατίας. Και έτσι οι εργάτες ξεσηκώνονται ενάντια στις διαβρωμένες συνδικαλιστικές κεφαλές, με τον ίδιο τρόπο που οι λαοί αμφισβητούν τα κόμματα και τις κυβερνήσεις. Αλλά είναι απαραίτητο να δοθεί μια κατεύθυνση σ' αυτά τα φαινόμενα που, διαφορετικά θα εξαντληθούν σε ένα στείορο αυθορμητισμό. Είναι απαραίτητο να εξεταστούν μέσα στην ψυχή του λαού τα θεμελιώδη θέματα των παραγόντων της παραγωγής.

Για τους ανθρωπιστές οι παράγοντες της παραγωγής είναι η εργασία και το κεφάλαιο, ενώ η κερδοσκοπία και η τοκογλυφία φαίνονται περιττές. Στη σημερινή κατάσταση, οι ανθρωπιστές αγωνίζονται για να μετατραπεί συνολικά η παράλογη σχέση που υπήρξε ανάμεσα σ' αυτούς τους δυο παράγοντες. Μέχρι τώρα έχει ισχύσει ότι το κέρδος είναι για το κεφάλαιο και ο μισθός για τον εργαζόμενο, δικαιολογώντας αυτήν την ανισορροπία με το «ρίσκο» που περιλαμβάνει η επένδυση... Σα να μη ριψοκινδύνευε ο κάθε εργαζόμενος το παρόν του και το μέλλον του στις διακυμάνσεις της ανεργίας και της κρίσης. Αλλά, επίσης, μπαίνει στο παιχνίδι η δυνατότητα των αποφάσεων και της διοίκησης της επιχείρησης. Το κέρδος που δεν προορίζεται για τις επανεπενδύσεις στην επιχείρηση, που δεν προορίζεται για την επέκτασή της ή τη διαφοροποίησή της, κατευθύνεται στη χρηματιστική

κερδοσκοπία. Το κέρδος που δε δημιουργεί καινούριες θέσεις εργασίας κατευθύνεται στη χρηματιστική κερδοσκοπία. Συνεπώς, ο αγώνας των εργαζομένων πρέπει να υποχρεώσει το κεφάλαιο στη μεγαλύτερη του παραγωγική απόδοση. Όμως, αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί, εκτός αν η διαχείριση και η διεύθυνση δεν είναι μοιρασμένες. Αλλιώς, πώς θα αποφευχθούν οι μαζικές απολύσεις, το λουκέτο και το άδειασμα των επιχειρήσεων; Γιατί ο μεγάλος κίνδυνος βρίσκεται στην υποεπένδυση, την ψευδή χρεοκοπία, την «υποχρεωτική» οφειλή χρεών και τη φυγή του κεφαλαίου, όχι στα κέρδη που μπορούν να επιτευχθούν ως συνέπεια της αύξησης στην παραγωγικότητα. Και αν επιμείνουμε στην κατάσχεση των μέσων παραγωγής από τους εργαζόμενους, ακολουθώντας τις διαδικασίες του 19ου αιώνα, θα πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη η πρόσφατη αποτυχία του υπαρκτού Σοσιαλισμού.

Όσο αφορά στην αντίρρηση σύμφωνα με την οποία, αν ρυθμιστεί το κεφάλαιο, έτσι όπως ρυθμίζεται η εργασία, θα επιτραπεί η διαφυγή του προς σημεία και πεδία πιο επικερδή, πρέπει να διασαφηνιστεί ότι θα περάσει πολύς καιρός πριν συμβεί αυτό, μια και ο παραλογισμός του σημερινού σχήματος το οδηγεί στον κορεσμό και στην παγκόσμια κρίση του. Αυτή η αντίρρηση, εκτός από το να εκφράζει μια ριζική ανηθικότητα, αγνοεί την ιστορική διαδικασία της μεταφοράς του κεφαλαίου προς την τράπεζα, καταλήγοντας έτσι ο ίδιος ο επιχειρηματίας να μετατρέπεται σε υπάλληλο χωρίς απόφαση, μέσα σε μια αλυσίδα όπου μόνο φαινομενικά υπάρχει αυτονομία. Έτσι, καθώς εντείνεται η διαδικασία της ύφεσης, οι ίδιοι οι επιχειρηματίες θα αρχίσουν να λαμβάνουν υπόψη τους αυτά τα σημεία.

Οι ανθρωπιστές αισθάνονται την ανάγκη να δράσουν, όχι μόνο στο εργασιακό πεδίο, αλλά και στο πολιτικό, για να εμποδίσουν να μετατραπεί το Κράτος σε όργανο του παγκόσμιου χρηματιστικού κεφαλαίου, για να επιτύχουν η σχέση μεταξύ των παραγόντων της παραγωγής να είναι δίκαιη και για να αποδώσουν στην κοινωνία τη δικαιωματική της αυτονομία.

2. Τυπική δημοκρατία και πραγματική δημοκρατία

Οριστικά καταστράφηκε το κτίσμα της δημοκρατίας με την κατάρρευση των κύριων βάσεων της: της ανεξαρτησίας ανάμεσα στις εξουσίες, της αντιπροσωπείας και του σεβασμού στις μειοψηφίες. Η θεωρητική ανεξαρτησία ανάμεσα στις εξουσίες είναι ένα ψέμμα. Αρκεί να αναζητήσουμε στην πρακτική την προέλευση και τη σύνθεση καθεμιάς από αυτές, για να αντιληφθούμε τις στενές σχέσεις που τις συνδέουν. Δε θα μπορούσε να είναι αλλιώς. Αποτελούν μέρος ενός ίδιου συστήματος. Έτσι που οι συχνές κρίσεις που οφείλονται στην επιβολή της μιας εξουσίας σε άλλη, στις υπερβάσεις λειτουργιών, στη διάβρωση και στην αρρυθμία, αντανακλούν τη συνολική, οικονομική και πολιτική κατάσταση μιας δεδομένης χώρας.

Όσον αφορά στο αντιπροσωπευτικό σύστημα: Την εποχή της παγκόσμιας επέκτασης της ψήφου, υποθετικά υπήρχε μια μόνο πράξη ανάμεσα στην εκλογή και την ολοκλήρωση της εντολής στους εκπρόσωπους του λαού. Αλλά καθώς πέρασε ο καιρός έγινε ξεκάθαρο ότι υπάρχει μια πρώτη πράξη μέσω της οποίας πολλοί εκλέγουν λίγους και μια δεύτερη πράξη στην οποία αυτοί οι λίγοι προδίδουν τους πολλούς, εκπροσωπώντας συμφέροντα ξένα από την εντολή που δέχτηκαν. Αυτό το κακό ήδη φωλιάζει στα πολιτικά κόμματα που περιορίστηκαν σε κεφαλές αποχωρισμένες από τις ανάγκες του λαού. Ήδη, στον κομματικό

μηχανισμό, τα μεγάλα συμφέροντα χρηματοδοτούν υποψήφιους και υπαγορεύουν τις πολιτικές που αυτοί θα πρέπει να ακολουθήσουν. Όλα αυτά δείχνουν μια βαθιά κρίση στην ιδέα και στην εφαρμογή του αντιπροσωπευτικού συστήματος.

Οι ανθρωπιστές αγωνίζονται για να μετατρέψουν την πρακτική του αντιπροσωπευτικού συστήματος, δίνοντας τη μεγαλύτερη σημασία στα λαϊκά συμβούλια, στο δημοψήφισμα και στην άμεση εκλογή των υποψηφίων. Υπάρχουν ακόμη σε πολλές χώρες νόμοι που υπάγουν ανεξάρτητους υποψήφιους σε πολιτικά κόμματα, ή ακόμη τους επιβάλουν οικονομικά προσχήματα ή περιορισμούς για να παρουσιαστούν μπροστά στη βούληση της κοινωνίας. Κάθε Σύνταγμα ή νόμος που αντιτίθεται στην πλήρη ικανότητα του πολίτη να εκλέξει και να εκλεγεί, κοροϊδεύει ριζικά την πραγματική Δημοκρατία που βρίσκεται πάνω από κάθε νομικό κανόνα. Και αν θέλουμε να μιλάμε για ισότητα ευκαιριών, τα μέσα διάδοσης πρέπει να βρίσκονται στην υπηρεσία του πληθυσμού κατά την προεκλογική περίοδο στην οποία οι υποψήφιοι εκθέτουν τις προτάσεις τους, παρέχοντας σε όλους ακριβώς τις ίδιες ευκαιρίες. Απ' την άλλη μεριά, πρέπει να επιβληθούν νόμοι πολιτικής υπευθυνότητας μέσω των οποίων όλοι όσοι δεν τηρούν όσα υποσχέθηκαν στους εκλογείς τους να υποβάλλονται στην πιθανότητα στέρησης του δικαιώματος, καθάρσεως ή πολιτικής δίκης. Γιατί η εναλλακτική μέθοδος, που σήμερα ισχύει, μέσω της οποίας τα άτομα ή τα κόμματα που δεν τηρούν όσα υποσχέθηκαν θα πρέπει να περάσουν από τη δοκιμασία της κάλπης σε μελλοντικές εκλογές, δεν εμποδίζει καθόλου τη δεύτερη πράξη της προδοσίας στους αντιπροσωπευόμενους. Όσον αφορά στην άμεση γνωμοδότηση για θέματα επείγοντα, κάθε μέρα υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για την τεχνολογική της εφαρμογή. Αυτό δε σημαίνει περισσότερες σφυγμομετρήσεις, αλλά να διευκολυνθεί η συμμετοχή και η άμεση ψήφος με εξελιγμένα ηλεκτρονικά μέσα και υπολογιστές.

Σε μια πραγματική Δημοκρατία, πρέπει να δίνονται στις μειονότητες οι εγγυήσεις που είναι απαραίτητες για την αντιπροσώπευσή τους, όμως επίσης, πρέπει να παρθεί κάθε μέτρο που να ευνοεί στην πράξη την ένταξη και την εξέλιξή τους. Σήμερα, οι καταδικωμένες από την ξενοφοβία και τη διάκριση μειωνότητες ζητούν αγωνιωδώς την αναγνώρισή τους και μ' αυτήν την έννοια, είναι υπευθυνότητα των ανθρώπων να φέρουν αυτό το θέμα στο προσκήνιο των συζητήσεων, ξεκινώντας τον αγώνα σε κάθε τόπο, μέχρι να νικήσουν τους φανερούς ή καλυμμένους νεοφασισμούς. Τελικά, ο αγώνας για τα δικαιώματα των μειονοτήτων είναι αγώνας για τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων.

Όμως επίσης, μέσα σε μια χώρα υπάρχουν ολόκληρες επαρχίες, ζώνες ή αυτόνομες περιοχές που υφίστανται την ίδια διάκριση των μειονοτήτων χάρη στο συγκεντρωτικό Κράτος, σήμερα αναίσθητο όργανο στα χέρια του μεγάλου κεφαλαίου. Κι αυτό θα πρέπει να σταματήσει όταν μπει σε κίνηση μια ομοσπονδιακή δύναμη, στην οποία η πραγματική εξουσία θα επιστρέψει στα χέρια αυτών των ιστορικών και πολιτιστικών οντοτήτων. Τελικά, το να δίνεται προτεραιότητα στα θέματα του κεφαλαίου και της εργασίας, στα θέματα της πραγματικής Δημοκρατίας και στους στόχους της αποκέντρωσης του κρατικού μηχανισμού σημαίνει να κατευθύνεται ο πολιτικός αγώνας προς τη δημιουργία ενός καινούριου τύπου κοινωνίας. Μιας κοινωνίας εύκαμπτης και σε συνεχή αλλαγή, σύμφωνα με τις δυναμικές ανάγκες των λαών, που σήμερα ασφυκτιούν από την εξάρτηση.

3. Η ανθρωπιστική θέση

Η δράση των ανθρωπιστών δεν εμπνέεται από θεωρίες για το Θεό, τη Φύση, την Κοινωνία, ή την Ιστορία. Ξεκινά από τις ανάγκες της ζωής, που συνίστανται στην απομάκρυνση του πόνου και στην κατάκτηση της χαράς. Όμως, η ανθρώπινη ζωή προσθέτει στις ανάγκες την πρόβλεψη για το μέλλον, βασιζόμενη στην εμπειρία του παρελθόντος και στην πρόθεση να βελτιώσει τη σημερινή κατάσταση. Η εμπειρία της δεν είναι απλό προϊόν φυσικών και φυσιολογικών επιλογών ή συσσωρεύσεων, όπως συμβαίνει σε όλα τα είδη, είναι αντίθετα κοινωνική και προσωπική εμπειρία που κατευθύνεται στο ξεπέραςμα του σημερινού πόνου και την αποφυγή του στο μέλλον. Η εργασία της, συσσωρευμένη σε κοινωνικές δημιουργίες, περνά και μετατρέπεται από γενιά σε γενιά σε ένα διαρκή αγώνα για τη βελτίωση των φυσικών συνθηκών, ακόμη κι αυτών του ίδιου του σώματος. Γι' αυτό, το ανθρώπινο ον πρέπει να αναγνωρίζεται ως ιστορικό ον και με έναν τρόπο κοινωνικής δράσης ικανής να μετατρέψει τον κόσμο και την ίδια του την ανθρώπινη φύση. Και κάθε φορά που ένα άτομο ή μια ανθρώπινη ομάδα επιβάλλεται βίαια σε άλλους, καταφέρνει να σταματήσει την ιστορία μετατρέποντας τα θύματα αυτής της βίας σε «φυσικά» αντικείμενα. Η φύση δεν έχει προθέσεις, έτσι με την άρνηση της ελευθερίας και των προθέσεων των άλλων, τους μετατρέπουμε σε φυσικά αντικείμενα, σε αντικείμενα για χρήση.

Η ανθρωπότητα, στην αργή της πρόοδο, έχει ανάγκη να μετατρέψει τη φύση και την κοινωνία περιορίζοντας τη βίαιη ζωώδη οικειοποίηση ανθρώπινων όντων από άλλα. Όταν αυτό συμβεί, θα περάσουμε από την προϊστορία σε μια πλήρη ανθρώπινη ιστορία. Στο μεταξύ, δεν μπορούμε να ξεκινήσουμε από καμία άλλη κεντρική αξία εκτός από το ολοκληρωμένο ανθρώπινο ον, την αυτοπραγμάτωση και την ελευθερία του. Γι' αυτό οι ανθρωπιστές διακηρύττουν: «Τίποτα πάνω από το ανθρώπινο ον και κανένα ανθρώπινο ον κάτω από άλλο». Αν τοποθετηθεί ως κεντρική αξία ο Θεός, το κράτος, το χρήμα ή οποιαδήποτε άλλη οντότητα, υποτάσσει το ανθρώπινο ον, δημιουργώντας συνθήκες για το μετέπειτα έλεγχο ή θυσία του. Οι ανθρωπιστές έχουν σαφές αυτό το σημείο. Οι ανθρωπιστές είναι άθεοι ή πιστοί, όμως δεν ξεκινούν από τον αθεϊσμό τους ή την πίστη τους για να θεμελιώσουν την οπτική τους για τον κόσμο και τη δράση. Ξεκινούν από το ανθρώπινο ον και τις άμεσες ανάγκες του. Κι αν στον αγώνα τους για έναν καλύτερο κόσμο πιστεύουν ότι ανακαλύπτουν μια πρόθεση που κινεί την Ιστορία σε προοδευτική κατεύθυνση, τοποθετούν αυτήν την πίστη ή αυτήν την ανακάλυψη στην υπηρεσία του ανθρώπινου όντος.

Οι ανθρωπιστές θέτουν το βασικό πρόβλημα: να ξέρουμε αν θέλουμε να ζήσουμε και, αν ναι, να αποφασίσουμε κάτω από ποιες συνθήκες.

Όλες οι μορφές φυσικής, οικονομικής, φυλετικής, θρησκευτικής, σεξουαλικής και ιδεολογικής βίας, χάρη στις οποίες εμποδίστηκε η ανθρώπινη πρόοδος, προκαλούν αγανάκτηση στους ανθρωπιστές. Κάθε μορφή διάκρισης που εκδηλώνεται ή εκκολάπτεται, είναι μια αιτία καταγγελίας για τους ανθρωπιστές.

Οι ανθρωπιστές δεν είναι βίαιοι, αλλά πάνω απ' όλα δεν είναι δειλοί ούτε φοβούνται να αντιμετωπίσουν τη βία, γιατί η δράση τους έχει νόημα. Οι ανθρωπιστές συνδέουν την προσωπική τους ζωή με την κοινωνική ζωή. Δεν προτείνουν ψευδείς αντινομίες και σ' αυτό στηρίζεται η συνοχή τους.

Έτσι, διαγράφεται η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στον ανθρωπισμό και τον αντί-ανθρωπισμό. Ο Ανθρωπισμός δίνει προτεραιότητα στο θέμα της εργασίας απέναντι στο μεγάλο κεφάλαιο, στο θέμα της πραγματικής δημοκρατίας απέναντι στην τυπική δημοκρατία, στο θέμα της αποκέντρωσης απέναντι στο συγκεντρωτισμό, στο θέμα της μη διάκρισης απέναντι στη διάκριση, στο θέμα της ελευθερίας απέναντι στην καταπίεση, στο θέμα του νοήματος της ζωής απέναντι στη παραίτηση, τη συνενοχή και το παράλογο.

Επειδή ο Ανθρωπισμός βασίζεται στη ελευθερία επιλογής, έχει τη μοναδική θαρραλέα ηθική της σημερινής στιγμής. Με τον ίδιο τρόπο, επειδή πιστεύει στην πρόθεση και την ελευθερία, διακρίνει ανάμεσα στο λάθος και την κακοπιστία, ανάμεσα σ' εκείνον που σφάλει και εκείνον που προδίδει.

4. Από τον αφελή στο συνειδητό ανθρωπισμό

Στην κοινωνική βάση, στους τόπους εργασίας και κατοικίας των εργαζομένων, ο Ανθρωπισμός πρέπει να μετατρέψει την απλή διαμαρτυρία σε συνειδητή δύναμη που να κατευθύνεται στη μετατροπή των οικονομικών δομών.

Όσον αφορά στα μαχητικά μέλη των συνδικαλιστικών οργανώσεων και τα μέλη των προοδευτικών πολιτικών κομμάτων, ο αγώνας τους θα αποκτήσει συνοχή, στο μέτρο που τείνουν να μετατρέψουν τις κεφαλές των οργανώσεων στις οποίες ανήκουν, δίνοντας σ' αυτές τις οργανώσεις έναν προσανατολισμό που να βάζει σε πρώτη θέση και πάνω από άλλες διεκδικήσεις τις βαθιές προτάσεις που στηρίζει ο Ανθρωπισμός.

Μεγάλες ομάδες φοιτητών και καθηγητών, που φυσιολογικά είναι ευαίσθητοι στην αδικία, θα κάνουν συνειδητή τη θέλησή τους για την αλλαγή, στο μέτρο που η γενική κρίση του συστήματος τους επηρεάζει. Και, βέβαια, ο κόσμος του Τύπου, σε επαφή με την καθημερινή τραγωδία, είναι σήμερα σε θέση να δράσει προς την ανθρωπιστική κατεύθυνση, όπως και τομείς της διανοήσης, της οποίας η παραγωγή βρίσκεται σε αντίθεση με τα μοντέλα που προάγει αυτό το απάνθρωπο σύστημα.

Μπροστά στην ανθρώπινη οδύνη, ακούγονται από πολλά μέρη προσκλήσεις στην αφιλοκερδή δράση υπέρ αυτών που υποφέρουν από τη φτώχεια και τη διάκριση. Σύλλογοι, εθελοντικές ομάδες και σημαντικοί τομείς του πληθυσμού κινητοποιούνται, σε κάποιες περιπτώσεις, συνεισφέροντας θετικά. Αναμφίβολα, μια από τις εισφορές τους συνίσταται στην καταγγελία αυτών των προβλημάτων. Ωστόσο, αυτές οι ομάδες δε σχεδιάζουν τη δράση τους σε σχέση με τη μετατροπή των δομών που προκαλούν αυτά τα δεινά. Αυτές οι θέσεις κατατάσσονται περισσότερο στη Φιλανθρωπία παρά στο συνειδητό Ανθρωπισμό. Σ' αυτές βρίσκουμε ήδη καταγγελίες και ακριβείς πράξεις που μπορούν να εμβαθυνθούν και να επεκταθούν.

5. Ο αντί-ανθρωπισμός

Καθώς οι δυνάμεις που κινητοποιεί το μεγάλο κεφάλαιο οδηγούν στην ασφυξία τους λαούς, εμφανίζονται παράλογες θέσεις που αρχίζουν να αποκτούν δύναμη, εκμεταλλευόμενες αυτήν την άσχημη κατάσταση και κατευθύνοντάς την προς ψευδείς ενόχους. Στη βάση αυτών των νεοφασισμών βρίσκεται μια βαθιά άρνηση των ανθρώπινων

αξιών. Επίσης σε ορισμένα οικολογικά ρεύματα που έχουν παρεκκλίνει, τοποθετείται σε πρώτη θέση η φύση αντί για τον άνθρωπο. Δεν κηρύττουν πια ότι η οικολογική καταστροφή είναι καταστροφή, ακριβώς, επειδή βάζει σε κίνδυνο την ανθρωπότητα, παρά γιατί το ανθρώπινο ον έβλαψε τη φύση. Σύμφωνα με κάποια από αυτά τα ρεύματα, το ανθρώπινο ον είναι μολυσμένο και γι' αυτό μολύνει τη φύση. Καλύτερα θα ήταν, γι' αυτούς, η ιατρική να μην είχε επιτύχει την καταπολέμηση των ασθενειών και την αύξηση του μέσου όρου ζωής. «Πρώτα η Γη!», φωνάζουν υστερικά, θυμίζοντας τις επευφημίες του ναζισμού. Από εκεί ως τη διάκριση πολιτισμών που μολύνουν, ξένων που βρωμίζουν και μολύνουν, υπάρχει μικρή απόσταση. Αυτά τα ρεύματα ανήκουν επίσης στον Αντί-ανθρωπισμό, γιατί στο βάθος υποβιβάζουν το ανθρώπινο ον. Οι δάσκαλοι τους υποτιμούν τον ίδιο τον εαυτό τους, αντανακλώντας τις τάσεις μηδενισμού και αυτοκτονίας που είναι στη μόδα.

Ένα σημαντικό μέρος του ευαίσθητου κόσμου επίσης συμφωνεί με την οικολογία, γιατί κατανοεί τη σοβαρότητα του προβλήματος που αυτή καταγγέλλει. Όμως, αν αυτή η οικολογία πάρει τον ανθρωπιστικό χαρακτήρα που αρμόζει, θα κατευθύνει τον αγώνα ενάντια στους παραγωγούς της καταστροφής, δηλαδή ενάντια στο μεγάλο κεφάλαιο και την αλυσίδα καταστροφικών εργοστασίων και επιχειρήσεων, κοντινών συγγενών του στρατιωτικό-βιομηχανικού συμπλέγματος. Προτού ασχοληθούν με τις φώκιες, θα ασχοληθούν με την πείνα, τον υπερπληθυσμό, τη θνησιμότητα, τις αρρώστιες και τις ελλείψεις σε στέγη και συνθήκες υγιεινής σε πολλά μέρη του κόσμου. Και θα πρέπει να τονίσουν την ανεργία, την εκμετάλλευση, τον ρατσισμό, τη διάκριση στον τεχνολογικά εξελιγμένο κόσμο, έναν κόσμο που, με την παράλογη εξέλιξή του, δημιουργεί τις οικολογικές ανισορροπίες.

Δε χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να δείξουμε πώς τα δεξιά κόμματα λειτουργούν ως πολιτικά όργανα του Αντί-ανθρωπισμού. Σ' αυτά, η υποκρισία και η κακοπιστία είναι τόσο έντονες που, περιοδικά, εμφανίζουν τους εαυτούς τους ως εκπρόσωπους του «Ανθρωπισμού». Σ' αυτήν την κατεύθυνση, επίσης κινήθηκε ο πανούργος κλήρος που προσπάθησε να δημιουργήσει μια θεωρία με βάση ένα γελοίο «Θεοκεντρικό Ανθρωπισμό»;) Είναι αυτοί οι ίδιοι που εφηύραν τους θρησκευτικούς πολέμους και διωγμούς, αυτοί που καταδίκασαν τους ιστορικούς πατέρες του δυτικού Ανθρωπισμού και σήμερα σφετερίζονται τις αρετές των θυμάτων τους. Πρόσφατα έφτασαν στο σημείο να «συγχωρέσουν τις παρεκτροπές» εκείνων των ιστορικών ανθρωπιστών. Τόσο τεράστια είναι η κακοπιστία και η αχρειότητα στην οικειοποίηση των λέξεων, που εκπρόσωποι του Αντί-ανθρωπισμού προσπάθησαν να καλυφτούν πίσω από το όνομα «ανθρωπιστές».

Θα ήταν αδύνατο να καταγραφούν οι μέθοδοι, τα όργανα, οι μορφές και οι εκφράσεις που διαθέτει ο Αντί-ανθρωπισμός. Ούτως η άλλως, η διευκρίνιση των πιο καλυμμένων τάσεών του θα βοηθήσει πολλούς αυθόρμητους ή απλοϊκούς ανθρωπιστές να αναθεωρήσουν τις αντιλήψεις τους και το νόημα της κοινωνικής τους πρακτικής.

6. Τα μέτωπα της ανθρωπιστικής δράσης

Με την πρόθεση να γίνει ένα κοινωνικό κίνημα ευρείας βάσης, οι ανθρωπιστές οργανώνουν μέτωπα δράσης στους χώρους εργασίας, στις γειτονιές, στους διάφορους συλλόγους και κοινωνική δράση σε πολιτικούς, περιβαλλοντικούς και πολιτισμικούς οργανισμούς. Μ'

αυτόν τον τρόπο, δημιουργεί συνθήκες ενσωμάτωσης για τις διάφορες προοδευτικές δυνάμεις, ομάδες και άτομα, χωρίς αυτά να χάσουν την ταυτότητά τους, ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Ο στόχος αυτού του κινήματος συνίσταται στο να επηρεάσει όλο και μεγαλύτερους τομείς του πληθυσμού και να καθοδηγήσει με τη δράση του την κοινωνική μετατροπή.

Οι ανθρωπιστές δεν είναι αφελείς, ούτε φουσκώνουν το στήθος τους με διακηρύξεις των ρομαντικών εποχών. Μ' αυτήν την έννοια, δε θεωρούν τις προτάσεις τους ως την πιο προηγμένη έκφραση της κοινωνικής συνείδησης, ούτε σκέφτονται την οργάνωσή τους με όρους που «δε χωράνε συζήτηση». Οι ανθρωπιστές δεν προσποιούνται ότι είναι εκπρόσωποι των πλειοψηφιών. Ούτως ή άλλως, δρουν σύμφωνα με ό,τι τους φαίνεται πιο σωστό, στοχεύοντας στις μετατροπές που πιστεύουν ότι είναι πιο κατάλληλες και ρεαλιστικές για τη στιγμή στην οποία ζουν.

Silo, 5-4-1993

Το έγγραφο του Ανθρωπιστικού Κινήματος είναι το 6ο γράμμα από το βιβλίο του Silo, "Γράμματα στους φίλους μου", εκδόσεις Γκοβόστη, 1995.